

Комітет з питань фінансів, податкової та митної політики
01008, м.Київ-8, вул. М.Грушевського,5, тел.255-28-07

9

16 жовтня 2019 р.

вул. Липська, 3
14.15 год.

ГОЛОВУЄ
ГОЛОВА КОМІТЕТУ ГЕТМАНЦЕВ Д.О.

ПРИСУТНІ: члени Комітету – Железняк Я.І., Дубінський О.А., Холодов А.І., Горват Р.І., Аллахвердієва І.В., Палиця І.П., Васильченко Г.І., Василевська-Смаглюк О.М., Воронько О.Є., Володіна Д.А., Діденко Ю.О., Заблоцький М.Б., Кінзбурська В.О., Колісник А.С., Ковальов О.І., Ковальчук О.В., Козак Т.Р., Марусяк О.Р., Сова О.Г., Белькова О.В., Леонов О.О., Ляшенко А.О., Ніколаєнко А.І., Петруняк Є.В., Рєпіна Е.А., Устенко О.О., Южаніна Н.П., Солод Ю.В.

ВІДСУТНІ: Абрамович І.О., Герєга О.В., Кулініч О.І.

ЗАПРОШЕНІ:

Ходаковський Павло Вікторович	Заступник Міністра фінансів
Максименко Лариса Петрівна	заступник директора департаменту податкової, митної політики та методології бухгалтерського обліку Міністерства фінансів України
Хохлов Денис Миколайович	Головний спеціаліст відділу з питань державного фінансового моніторингу Міністерства фінансів України
Гаєвський Ігор Миколайович	Перший заступник Голови Державної служби фінансового моніторингу України
Складанний Віталій Миколайович	Начальник Юридичного управління Державної служби фінансового моніторингу України
Степненко Ольга Леонідівна	заступник начальника юридичного управління Державної служби фінансового моніторингу України

Пряженцева Ірина Миколаївна	начальник управління Департаменту фінансового моніторингу Національного банку України
Китаєва Надія Сергіївна	Головний експерт офісу Правління Національного банку України
Кацан Юлія Михайлівна -	головний державний ревізор інспектор відділу аналізу відпрацювання платників Департаменту моніторингу ризикових операцій та доходів ДПС.
Лондар Олексій Сергійович	в.о. директора Департаменту боротьби з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом ДПС
Страхова Вікторія Костянтинівна	Радник Офісу Президента України
Ярмоленко Володимир Петрович	Начальник відділу боротьби з тероризмом Служби безпеки України
Вім Фонтейн	головний економіст Міжнародного валютного фонду в Україні
Гребенюк Євгеній Миколайович	Представник Світового банку
Давидович Оксана	Представник Посольства США
Подпругін Олександр	Експерт з питань кримінальних розслідувань Консультативної місії ЄС в Україні
Дубас Андрій Богданович	Президент Асоціації українських банків
Вахницька Ірина Миколаївна	Координатор Комітету НАБУ з питань регуляторної політики та комплаєнс
Єфремов Олег Анатолійович	Директор Департаменту фінансового моніторингу АТ "Креді Агріколь Банк"
Власюк Віталій Вікторович	експерт з податкових питань
Коваленко Олександр	експерт

Народні депутати України Мовчан О.В., Фролов П.В., Мотовиловець А.В.
Помічники-консультанти народних депутатів, ЗМІ та ін.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Проект Закону про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (реєстр.№ 2179, 25.09.2019, Кабінет Міністрів України)
2. Розгляд питання спеціального відкритого засідання Комітету щодо обговорення кандидатур до Ради Національного банку України та розгляд проекту постанови щодо призначення членів Ради Національного банку України.

Порядок денний засідання Комітету затверджено одногосно.

1. СЛУХАЛИ:

Про проект Закону про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (**реєстр.№ 2179**, 25.09.2019, Кабінет Міністрів України)

Доповідач: Василевська-Смаглюк О.М.
Народний депутат України

В обговоренні питання взяли участь: Козак Т.Р., Палиця І.П., Белькова О.В., Дубінський О.А., Холодов А.І., Ковальов О.І., Железняк Я.І., Южаніна Н.П. та ін.

УХВАЛИЛИ:

Доручити народному депутату України Василевській-Смаглюк О.М. доопрацювати рішення Комітету з урахуванням зауважень та пропозицій, які надійшли від народних депутатів на засіданні Комітету, розглянути його та прийняти рішення по даному законопроекту на засіданні Комітету у п'ятницю.

Прийнято.

Після першого питання порядку денного заслухали інформацію першого заступника Голови Комітету Железняка Я.І. щодо необхідності прийняття технічного рішення, відповідно до ст.110 Регламенту Верховної Ради України, для розробки на базі двох законопроектів про внесення змін до Податкового кодексу України щодо ліквідації корупційної схеми у сфері реєстрації інформації зі звітів про оцінку об'єктів нерухомості (**реєстр.№ 2047**) та про внесення змін до Податкового кодексу України щодо ліквідації корупційних схем у сфері оцінки об'єктів нерухомості шляхом діджиталізації розрахунку податкової вартості нерухомості (**реєстр.№ 2047-1**) доопрацьованого законопроекту від народних депутатів – членів Комітету та у разі готовності розглянути його на засіданні Комітету у п'ятницю.

В обговоренні питання взяли участь: Гетманцев Д.О., Дубінський О.А., Ковальов О.І., Железняк Я.І., Южаніна Н.П., Палиця І.П.

Голосування:

«за» - 28; «проти» - немає, «утримався» - 1.

Прийнято.

2. СЛУХАЛИ:

Розгляд кандидатур на вакантну посаду члена Ради Національного банку України від Верховної Ради України:

Аржевітін Станіслав Михайлович

Боярчук Дмитро Євгенійович

Бураковский Ігор Валентинович

Горбаль Василь Михайлович

Гриджук Дмитро Миколайович - відсутній

Денисенко Анатолій Володимирович
Дюк Ростислав Ігорович
Зубрицька Наталія Борисівна
Клімов Андрій Віталійович
Кобзев Олег Миколайович
Корнійчук Ігор Володимирович- відсутній
Кузьміна Світлана Миколаївна
Лехіцька Євстахія Петрівна
Пинзеник Віктор Михайлович
Прозоров Юрій Володимирович
Раєвський Костянтин Євгенійович
Різаненко Павло Олександрович- відсутній
Соболев Борис Володимирович
Суслов Віктор Іванович
Цибін Сергій Петрович
Шапран Віталій Сергійович
Щербань Павло Павлович- відсутній
Ярецький Олександр Анатолійович

В обговоренні питання взяли участь: Гетманцев Д.О., Дубінський О.А., Ковальов О.І., Железняк Я.І., Южаніна Н.П.

УХВАЛИЛИ:

Перенести прийняття рішення на наступне засідання Комітету.

**18 жовтня (продовження засідання)
14.15 год.**

**ГОЛОВУЄ
ГОЛОВА КОМІТЕТУ ГЕТМАНЦЕВ Д.О.**

ПРИСУТНІ: члени Комітету – Железняк Я.І., Дубінський О.А., Холодов А.І., Аллахвердієва І.В., Палиця І.П., Васильченко Г.І., Василевська-Смаглюк О.М., Воронько О.Є., Володіна Д.А., Діденко Ю.О., Заблоцький М.Б., Колісник А.С., Ковальов О.І., Ковальчук О.В., Марусяк О.Р., Сова О.Г., Леонов О.О., Ляшенко А.О., Рєпіна Е.А., Устенко О.О., Южаніна Н.П., Слод Ю.В.

ВІДСУТНІ: Абрамович І.О., Белькова О.В., Герєга О.В., Горват Р.І., Козак Т.Р., Кулініч О.І., Кінзбурська В.О., Ніколаєнко А.І., Петруняк Є.В.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Проект Закону про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (реєстр.№ 2179, 25.09.2019, Кабінет Міністрів України)

2. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо ліквідації корупційної схеми у сфері реєстрації інформації зі звітів про оцінку об'єктів нерухомості (**реєстр.№ 2047**, 04.09.2019, н.д. Фролов П.В. та група народних депутатів)

Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо ліквідації корупційних схем у сфері оцінки об'єктів нерухомості шляхом діджиталізації розрахунку податкової вартості нерухомості (**реєстр.№ 2047-1**, 13.09.2019, н.д. Качура О.А. та група народних депутатів)

Проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо спрощення процедури оцінки об'єктів нерухомості, *(підготовлений відповідно до ст.110 Регламенту ВРУ)*

3. Розгляд питання спеціального відкритого засідання Комітету щодо обговорення кандидатур до Ради Національного банку України та розгляд проекту постанови щодо призначення членів Ради Національного банку України.

4. Різне.

Порядок денний засідання Комітету затверджено одногolosно.

За ініціативи народного депутата України Дубінського О.А. та народних депутатів – членів Комітету вирішено запросити на наступне засідання Комітету 30 жовтня 2019 року о 14.00 Голову Державної митної служби Нефьодова М.Є. для представлення свого бачення щодо організації роботи митних органів з питань: подолання корупції в митних органах; запобігання та протидії контрабанді, порушення митних правил; забезпечення повноти бази оподаткування товарів, які ввозяться (імпортуються) в Україну; боротьби з такими явищами, як ввезення в Україну так званого «чорного імпорту» (товарів, що ввозяться без сплати будь-яких податків), «сірого імпорту» (товарів, митне оформлення яких здійснюється за заниженою митною вартістю або не за своїм найменуванням) та щодо окремих кадрових призначень.

Прийнято – «одногolosно».

1. СЛУХАЛИ:

Про проект Закону про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (**реєстр.№ 2179**, 25.09.2019, Кабінет Міністрів України)

Доповідач: Василевська-Смаглюк О.М.
Народний депутат України

В обговоренні питання взяли участь: Палиця І.П., Дубінський О.А., Холодов А.І., Ковальов О.І., Железняк Я.І., Южаніна Н.П., Васильченко Г.І., Прийма І.М.

УХВАЛИЛИ:

Проектом Закону пропонується комплексно удосконалити національне законодавство у сфері фінансового моніторингу, зокрема щодо:

- запровадження загальноприйнятої термінології у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та її суті до міжнародної;

- застосування ризик-орієнтованого підходу суб'єктами первинного фінансового моніторингу (СПФМ) при проведенні належної перевірки своїх клієнтів та відповідно перехід до кейсового звітування про підозрілі операції (діяльність) своїх клієнтів;

- збільшення порогової суми та зменшення кількості ознак для обов'язкового звітування про фінансові операції, про які СПФМ (банки, страховики, кредитні спілки, ломбарди, біржі, платіжні організації та інші фінансові установи) зобов'язані були повідомляти Держфінмоніторинг, а саме залишається обов'язок повідомляти про фінансові операції на суму більше 400 тис. грн. (зараз 150 тис. грн.) та пов'язані з готівкою, переказом коштів за кордон, політично значущими особами та клієнтами з держав, що не виконують рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, що провадять діяльність в антилегалізаційній сфері;

- розширення кола СПФМ, які будуть повідомляти Держфінмоніторинг про підозрілі фінансові операції, – особами, які надають інформаційно-консультаційні послуги з питань оподаткування;

- удосконалення процедури розкриття суб'єктами господарювання своїх кінцевих бенефіціарних власників (контролерів) та посилення вимог до виявлення СПФМ бенефіціарних власників своїх клієнтів;

- запровадження міжнародного інструментарію замороження активів та регламентація дій СПФМ із активами, що пов'язані з тероризмом та його фінансуванням;

- удосконалення законодавчих аспектів, які впливають на якість розслідування злочинів з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом;

- удосконалення положень законодавства, що забезпечують конфіденційність факту отримання та виконання СПФМ запитів, рішень та доручень Держфінмоніторингу, та, як наслідок, захист СПФМ від погроз, дискримінаційних дій та інших негативних наслідків, пов'язаних з виконанням заходів з первинного фінансового моніторингу;

- перехід до відстеження грошових переказів як інструменту для запобігання, виявлення та розслідування випадків відмивання грошей та фінансування тероризму, а також для здійснення обмежувальних заходів.

Проект Закону вводить обов'язок для платіжних систем:

- супроводжувати грошові перекази інформацією про платника та одержувача переказу;

- забезпечувати наявність та повноту інформації про платника та одержувача платежу;

- встановлювати запобіжні заходи, спрямовані на протидію маніпуляціям з грошима, одержаними від злочинів, пов'язаних з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму.

При підготовці законопроекту до розгляду підкомітетом з питань функціонування платіжних і інформаційних систем та запобігання легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом була проведена низка робочих груп із залученням широкого кола експертів, зацікавлених органів державної влади та організацій.

Також при обговоренні законопроекту на засіданні Комітету 16 жовтня 2019 року членами Комітету були висловлені додаткові зауваження, які Головою було доручено опрацювати до 18 жовтня 2019 року.

Учасниками робочих груп були висловлені численні та слушні зауваження до законопроекту, розгляд яких при доопрацюванні законопроекту до другого читання є важливою умовою прийняття законопроекту в цілому. Зокрема, народними депутатами України - членами Комітету Гетманцевим Д.О., Василевською-Смаглюк О.М., Железняком Я.І., Дубінським О.А., Бельковою О.В., Устенком О.О., Васильченко Г.І., Южаніною Н.П. та Козаком Т.Р. були внесені зауваження та пропозиції, які мають бути враховані Комітетом при подальшому доопрацюванні законопроекту:

1. Законопроект містить цілу низку положень, які викладені неоднозначно та є оціночними (суб'єктивними) категоріями, запровадження яких матиме наслідком виникнення суттєвих труднощів в правозастосовній практиці, порушення прав та інтересів фізичних та юридичних осіб, а також до виникнення суттєвих корупційних чинників. Останній критерій посилюватиметься тим, що законопроект наділяє суб'єктів державного фінансового моніторингу повноваженнями щодо застосування штрафних санкцій у великому розмірі (до 170 млн. грн. для фінансових установ, до 34 млн. грн. для інших, у тому числі бухгалтерів, аудиторів, адвокатів) за порушення суб'єктами первинного фінансового моніторингу вимог законодавства, у тому числі тих, що є неоднозначними та суб'єктивними (оціночними). Наприклад, до оціночних термінів можна віднести «значний вплив», «тісні ділові або особисті зв'язки», «пропорційні виявленню ризикам», «спрямовані на ефективну їх мінімізацію», «належна перевірка», «складні та незвично великі фінансові операції», «дієві процедури», «ефективне управління», «неналежна система управління ризиками», «серйозність порушення», «чітке розуміння», «незалежне джерело інформації» тощо.

2. Неоднозначним є також термін «кінцевий бенефіціарний власник» так, як по-перше не визначено, що слід розуміти під «зрештою володіє або контролює», по-друге, не визначено, що необхідно розуміти під терміном «кінцевий вирішальний вплив (контроль)», який впливає на кваліфікацію особи як кінцевого бенефіціарного власника. По-третє, є неоднозначним та некоректно викладеним визначення ознак здійснення непрямого вирішального впливу на управління або господарську діяльність (зокрема, не зрозуміло, якою часткою активів особа повинна мати право володіти/користуватися чи розподіляти, щоб

вважатися такою, що має непрямий вирішальний вплив; не зрозуміле положення «права на формування складу, результати голосування», тощо).

Більше того, як можна зробити висновок із даних положень, в законопроект закладається ідея віднесення до кінцевого бенефіціарного власника будь-яку фізичну особу, яка прямо або опосередковано володіє невеликою кількістю акцій/часток (наприклад, 0,00001%) та отримує дохід від діяльності юридичної особи, або не є власником юридичної особи, але в рамках трудового договору обіймає посаду в виконавчому чи наглядовому органі такої юридичної особи. Тобто, даний термін охоплює значне коло осіб, що, по-перше, не є доцільним, по-друге, визначення кінцевого бенефіціарного власника фактично буде полягати у визначенні всього керівного складу юридичної особи та всіх без винятку фізичних осіб, які прямо або опосередковано мають частку/права голосу в юридичній особі, незалежно від її розміру, а не власне визначення кінцевого бенефіціара; по-третє, є ширшим визначення бенефіціарного власника, що передбачене в Директиві (ЄС) 2015/849 від 20 травня 2015 року.

Також суб'єктивним є положення, за яким має відбуватися кваліфікація осіб, пов'язаних з політично значущими особами. Зокрема, оціночною в даному випадку є категорія «тісні ділові або особисті зв'язки», «про які відомо, що вони де-факто бути створені для вигоди політично значущих осіб».

3. Законопроектом передбачається введення до законодавства нового терміну – «замороження активів», що може здійснюватися, зокрема, за рішенням Ради національної безпеки і оборони України. Однак, по-перше, ні цим законопроектом, ні чинними законодавчими актами України не передбачено повноважень Ради національної безпеки і оборони України приймати рішення щодо замороження активів. По-друге, ні цим законопроектом, ні чинними законодавчими актами України не передбачено повноважень Ради національної безпеки і оборони України включати/виключати осіб до Переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції, перебування особи в якому зумовлює виникнення в суб'єкта первинного фінансового моніторингу обов'язку із замороження активів.

4. Також необхідно доопрацювати визначення таких термінів:

1) «активи, що пов'язані з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням» (в частині використання формулювань «прямо чи опосередковано перебувати у власності», «активи перебувають під контролем, або передаються на користь», «активи, які отримані або походять від»),

2) «банк-оболонка» (в частині використання формулювань «діяльність, подібна до діяльності фінансових установ», «регульована фінансова група», «ефективний консолідований нагляд»),

3) «вигодоодержувач (вигодонабувач) за договором (страховим полісом, свідоцтвом, сертифікатом) страхування життя або іншим договором страхування (страховим полісом, свідоцтвом, сертифікатом), пов'язаним з

інвестиціями,» (в частині формулювання «договір страхування, пов'язаний з інвестиціями»),

4) «джерело коштів, пов'язаних з фінансовою(ми) операцією(ми)» (в частині формулювання «придбання активів»),

5) «джерело статків (багатства)» (в частині формулювання «всіх наявних активів», «історія накопичення»),

6) «підозра» (в частині формулювання «наявної інформації», «може свідчити»).

5. Законопроект потребує доповнення визначенням терміну «контроль».

6. Пропонується надати повноваження суб'єктам державного фінансового моніторингу, які виконують функції державного регулювання і нагляду за суб'єктами первинного фінансового моніторингу, встановлювати перелік ознак фактичного функціонування органів управління у країні реєстрації та ліцензування для відповідних суб'єктів первинного фінансового моніторингу.

7. Необхідно узгодити перелік суб'єктів первинного фінансового моніторингу, передбачений статтею 6 законопроекту, з нормами статті 2 Директиви Європейського парламенту та Ради 2015/849 про запобігання використанню фінансової системи для відмивання грошей та фінансування тероризму (в тому числі щодо граничних сум транзакцій, при участі у здійсненні яких суб'єкти стають суб'єктами первинного фінансового моніторингу).

8. Відповідно до статті 10 законопроекту аудитори, суб'єкти аудиторської діяльності, бухгалтери, суб'єкти господарювання, що надають послуги з бухгалтерського обліку, суб'єкти господарювання, що надають інформаційно-консультаційні послуги з питань оподаткування, особи, які надають послуги щодо створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами, повинні виконувати функції суб'єкта первинного фінансового моніторингу при здійсненні ними *будь-якої господарської (професійної) діяльності*, тобто не тільки тієї, що стосується надання аудиторських, бухгалтерських, юридичних чи консультаційних послуг. Такий підхід вважаємо не доречним та таким, що призведе до необґрунтованого навантаження на означені вище особи.

Законопроект у запропонованій редакції позбавляє аудиторів, аудиторських фірм, суб'єктів господарювання, що надають послуги з бухгалтерського обліку, права не повідомляти спеціально уповноваженому органу про свої підозри у разі, коли відповідна інформація стала їм відома за обставин, що є предметом їх професійної таємниці, або має привілей на збереження службової таємниці, а також у випадках, коли вони виконують свої обов'язки щодо захисту клієнта, представництва його інтересів у судових органах та у справах досудового врегулювання спорів.

Проектом не враховані норми частини першої статті 11 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», яка передбачає, що аудитори та суб'єкти аудиторської діяльності зобов'язані зберігати конфіденційність інформації, отриманої під час надання аудиторських послуг, не розголошувати відомостей, до яких вони мають доступ під час надання

аудиторських послуг, і не використовувати їх у власних інтересах або в інтересах третіх осіб.

Необхідність захисту професійної таємниці підтверджується також у преамбулі Директиви (ЄС) 2015/849 Європейського парламенту та Ради від 20.05.2015 р. Директива (ЄС) 2015/849 передбачає право аудиторів не повідомляти про підозрілі операції уповноважені органи та не надавати інформацію на їх запит, якщо цю інформацію одержано чи здобуто при виконанні завдання щодо доведення правової позиції клієнта або його захисту, в тому числі консультування.

Окрім того, відповідно до означеної вище норми законопроекту адвокати, адвокатські бюро та/або об'єднання, нотаріуси, суб'єкти господарювання, що надають юридичні послуги, повинні виконувати обов'язки суб'єкта первинного фінансового моніторингу, зокрема, у разі якщо вони беруть участь, діючи від імені та/або за дорученням клієнта, у будь-якій фінансовій операції та/або допомагають клієнту планувати чи здійснювати операцію(ї) щодо *забезпечення діяльності* юридичних осіб. Проте, не визначеним, а відповідно – неоднозначним, є термін забезпечення діяльності юридичних осіб, внаслідок чого можуть виникнути суттєві труднощі в правозастосовній діяльності, зокрема, щодо визначення кола фінансових операцій, відносно яких зазначені вище суб'єкти повинні виконувати заходи первинного фінансового моніторингу.

9. Пропонується переглянути норми статті 11 щодо підстав проведення належної перевірки, узгодивши їх з нормами статті 11 Директиви Європейського парламенту та Ради 2015/849 в частині сум відповідних операцій.

10. Відповідно до частини другої статті 12 законопроекту, суб'єктами державного фінансового моніторингу, які відповідно до цього закону виконують функції державного регулювання і нагляду за відповідними суб'єктами первинного фінансового моніторингу, можуть визначитися обставини, при яких здійснюються посилені заходи належної перевірки та дії, які повинні вживатися суб'єктами первинного фінансового моніторингу за таких обставин. Це може спричинити неоднакове, непослідовне застосування норм права та неналежний вплив суб'єктів державного фінансового моніторингу на суб'єктів первинного фінансового моніторингу.

11. У законопроекті запропоновано встановити, що суб'єкт первинного фінансового моніторингу (члени ліквідаційної комісії, ліквідатор, уповноважена особа Фонду гарантування вкладів фізичних осіб) зобов'язаний негайно, без попереднього повідомлення клієнта (особи), заморозити активи, що пов'язані з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням. При цьому, чіткі прозорі критерії «пов'язаності» певних активів з тероризмом чи його фінансуванням у проекті не визначаються.

12. Розділ IV законопроекту визначає порядок замороження активів та зупинення фінансових операцій суб'єктами первинного фінансового моніторингу, який не враховує особливості діяльності спеціально визначених суб'єктів фінансового моніторингу, зокрема, аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності. Аудитор ніяким чином не може зупинити операції клієнта, оскільки

зупинення фінансових операцій неможливе тими суб'єктами первинного фінансового моніторингу, які не проводять фінансові операції щодо обслуговування рахунків. У силу функціональних повноважень адвокати, адвокатські бюро та об'єднання, нотаріуси, особи, які надають юридичні послуги, аудитори, аудиторські фірми, суб'єкти господарювання, що надають послуги з бухгалтерського обліку, діяльності з управління активами та рахунками практично не здійснюють. Тобто ці операції потребують моніторингу під час їх здійснення, а це можуть виконати лише ті установи, які їх проводять у поточному режимі.

13. Статтею 18 законопроекту передбачається функціонування восьми суб'єктів державного фінансового моніторингу, не рахуючи спеціально визначеного органу. Функціонування такої кількості суб'єктів державного фінансового моніторингу вважаємо не доцільним та таким, що не сприяє реалізації єдиної державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, єдиного підходу до здійснення контролю в цій сфері, у тому числі щодо застосування заходів впливу.

14. Відповідно до статті 24 законопроекту підставою для внесення особи до переліку осіб, пов'язаних з терористичною діяльністю або щодо яких застосовані міжнародні санкції, є рішення Служби безпеки України про включення особи чи організації, яка відповідає критеріям, визначеним резолюціями Ради Безпеки ООН, до зазначеного переліку, прийняте, зокрема, за ініціативою Служби безпеки України. Таким чином, відповідно до положення частини першої статті 24 законопроекту Служба безпеки України матиме право самостійно, з власної ініціативи, включати осіб до зазначеного переліку, незважаючи на те, чи є відносно такої особи вирок суду, що набрав законної сили. Запровадження таких широких повноважень Служби безпеки України вважаємо не доцільним.

Не можна підтримати зміни до законів України «Про службу безпеки України» та «Про боротьбу з тероризмом» в частині наділення повноваженнями СБУ з самостійного прийняття рішення про включення (виключення) фізичних або юридичних осіб та організацій до (з) переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції, а також розроблення нею «доказових стандартів обґрунтованої підозри для включення/виключення» до/з таких списків. Прийняття таких рішень не може здійснюватися на виключний розсуд правоохоронного органу, до підслідності якого відносяться відповідна категорія злочинів, пов'язана з терористичною діяльністю. Це створюватиме корупційні ризики та ризики зловживань повноваженнями. Крім того, є підстави стверджувати, що відповідні рішення (прийняті у запропонованому у законопроекті порядку) можуть розглядатися як такі, що порушують права людини і бути предметом обґрунтованих скарг до ЄСПЛ.

Між тим, погоджуємося, що чинний порядок формування переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності або щодо яких застосовано міжнародні санкції, передбачений у статті 17 Закону України «Про запобігання

та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» та окремо затверджений постановою КМУ від 25 листопада 2015 р. № 966 потребує вдосконалення у відповідності до європейських стандартів, однак, за умови, ґрунтовного і виваженого підходу до цього питання.

15. Статтею 26 законопроекту визначено, що керівник спеціально уповноваженого органу призначається на посаду і звільняється з посади в установленому законодавством порядку. Встановлення процедури призначення керівника на рівні підзаконних актів не забезпечує достатній рівень її прозорості. Тому пропонується уточнити, що керівник спеціально уповноваженого органу призначається на посаду за результатами проведення конкурсу. Причому проведення такого конкурсу та призначення керівника за результатами цього конкурсу є необхідною умовою набрання чинності новою редакцією Закону.

16. Статтею 32 законопроекту передбачено запровадження для суб'єктів первинного фінансового моніторингу у разі порушення ними вимог законодавства у сфері запобігання та протидії: таких заходів впливу як: письмове застереження; анулювання ліцензії та/або інших документів, які надають право на здійснення певної діяльності; відсторонення посадової особи суб'єкта первинного фінансового моніторингу від посади; штраф та укладення письмової угоди з суб'єктом первинного фінансового моніторингу, за якою суб'єкт первинного фінансового моніторингу зобов'язується сплатити визначене грошове зобов'язання та вжити заходів для усунення та/або недопущення в подальшій діяльності порушень вимог законодавства у сфері запобігання та протидії, підвищення ефективності функціонування та/або адекватності системи управління ризиками тощо.

При цьому, законопроектом не визначено в яких випадках та за які саме порушення можуть застосовуватися означені вище заходи впливу. Наприклад, в яких випадках може застосовуватися таких захід впливу як письмове застереження, скільки разів відносно одного й того ж суб'єкта первинного фінансового моніторингу може застосовуватися письмове застереження. Аналогічно і щодо інших заходів впливу (окрім штрафних санкцій).

Також не визначено чи може за одне й теж порушення застосовуватися одночасно два заходи впливу, наприклад, штрафна санкція та анулювання ліцензії.

Зазначена вище невизначеність щодо застосування суб'єктами державного фінансового моніторингу заходів впливу до суб'єктів первинного фінансового моніторингу сприятиме виникненню суттєвих корупційних чинників.

17. Статтею 32 законопроекту передбачається застосування до суб'єктів первинного фінансового моніторингу штрафних санкцій, по-перше, у занадто великому розмірі, по-друге, за порушення вимог законодавства, частина яких є оціночними (суб'єктивними).

Окрім того, запровадження штрафних санкцій у великому розмірі, величина якого визначається суб'єктом державного фінансового моніторингу на

власний розсуд в межах максимальної величини, матиме наслідком виникнення суттєвих корупційних чинників, а також може поставити суб'єкта первинного фінансового моніторингу (наприклад, бухгалтера, адвоката, тощо) у скрутне матеріальне становище.

При цьому, оціночними (суб'єктивними) є обставити, які враховуються суб'єктами державного фінансового моніторингу при визначенні виду заходу впливу та/або розміру штрафу. Наприклад, серйозність та тривалість порушення; фінансовий стан суб'єкта первинного фінансового моніторингу.

Вважаємо, що визначення величини штрафної санкції повинно ґрунтуватися на засадах відповідності її величини матеріальному (фінансовому) стану суб'єкта первинного фінансового моніторингу, тобто вона повинна бути відчутною для суб'єкта, а не стати причиною його банкрутства чи ведення сім'ї суб'єкта первинного фінансового моніторингу у скрутне матеріальне становище (наприклад, адвоката, бухгалтера).

18. Законопроектом також передбачається, що постанова суб'єкта державного фінансового моніторингу про застосування штрафної санкції є виконавчим документом, тобто може бути передана до відповідних державних органів для її примусового виконання відразу після її прийняття. Більше того, відповідно до законопроекту, судове оскарження такої постанови в судовому порядку не зупиняє її виконання. Вважаємо такий підхід недоцільним. Натомість вважаємо на необхідне запровадити механізм стягнення штрафних санкцій (враховуючи їх величину) через судові органи, які мають визначити правомірність їх застосування зі сторони суб'єктів державного фінансового моніторингу, або передбачити зупинення виконання суб'єктом первинного фінансового моніторингу застосованої санкції у разі якщо таке рішення було оскаржене в суді до прийняття судом рішення.

19. Зміни, запропоновані у законопроекті до статті 209 Кримінального кодексу України та статті 216 Кримінального процесуального кодексу України потребують доопрацювання, оскільки не усувають повною мірою наявну проблему необхідності попереднього або одночасного засудження за предикатний злочин як передумови для притягнення до кримінальної відповідальності за відмивання доходів (що не відповідає взятим на себе Україною зобов'язанням, передбаченим частиною п'ятою статті 9 Конвенції Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму). Крім того, вжиття у диспозиції пропонованої редакції статті 209 Кримінального кодексу України словосполучення «вчинені особою, яка знала або повинна була і могла знати», як характеристики суб'єктивної сторони складу злочину, не відповідає формам і видам вини, передбаченим статтями 24, 25 Кримінального кодексу України.

Доопрацювання також потребують й зміни до положень статті 198 Кримінального кодексу України, які пропонуються у комплексі із вказаними змінами до статті 209 Кримінального кодексу України.

20. Не відповідає положенням щодо форм вини й вжите у редакції статті 258⁵ Кримінального кодексу України словосполучення стосовно вчинення

певних дій особою «з усвідомленням або передбаченням можливості». Формулювання «передбаченням можливості» також виходить за межі вимог, передбачених частиною 1 статті 2 Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму.

21. Викликають зауваження зміни до статті 163 Кримінального процесуального кодексу України (Розгляд клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів) як такі, що можуть негативно позначитися на дотримання прав людини, оскільки дозволяє стороні обвинувачення без нележаного обґрунтування усунути особу, у володінні якої перебуває майно, від участі у судовому розгляді відповідного клопотання, незалежно від виду та тяжкості злочину щодо якого здійснюється кримінальне провадження.

22. Чинна редакція абзацу 2 частини 4 статті 170 Кримінального процесуального кодексу України не потребує змін і є такою, що повністю відповідає прийнятій Європейським парламентом та Радою Європейського Союзу Директиві 2014/42/EU «Про замороження та конфіскацію засобів та доходів, отриманих злочинним шляхом, у Європейському Союзі» (стаття 6), що підтверджується й у звіті MONEYVAL за результатами 5-го раунду оцінювання (Рекомендація 4 – Конфіскація та превентивні заходи, п. 40). Запропоновані зміни можуть призвести до порушення прав третіх осіб (добросовісних набувачів).

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку № 16/3-521/2179 (175335) від 02.10.2019 року висловлює зауваження до законопроекту та зазначає, що законопроект може бути прийнятий за основу з подальшим врахуванням висловлених зауважень та пропозицій.

Враховуючи викладене, Комітет вирішив рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (№ 2179 від 25.09.2019), внесений Кабінетом Міністрів України, прийняти за основу.

Доповідачем від Комітету визначено Голову Комітету Гетманцева Д.О.

Прийнято – «одногосно».

2. СЛУХАЛИ:

Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо ліквідації корупційної схеми у сфері реєстрації інформації зі звітів про оцінку об'єктів нерухомості (реєстр.№ 2047, 04.09.2019, н.д. Фролов П.В. та група народних депутатів)

Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо ліквідації корупційних схем у сфері оцінки об'єктів нерухомості шляхом діджиталізації розрахунку податкової вартості нерухомості (реєстр.№ 2047-1, 13.09.2019, н.д. Качура О.А. та група народних депутатів)

Проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо спрощення процедури оцінки об'єктів нерухомості, (підготовлений відповідно до ст.110 Регламенту ВРУ)

Доповідач: Железняк Ярослав Іванович

Перший заступник Голови Комітету

В обговоренні питання взяли участь: Ковальов О.І., Палиця І.П., Дубінський О.А., Холодов А.І., Южаніна Н.П., Володіна Д.А., Устенко О.О., Мовчан О., Заблоцький М.Б.

Згідно з пояснювальною запискою основною метою законопроекту:

- **(реєстр.№2047)** є вдосконалення чинного антикорупційного, податкового та оціночного законодавства шляхом ліквідації корупційної схеми в сфері реєстрації інформації зі звітів про оцінку об'єктів нерухомості та припинення здириництва коштів з оцінювачів та нотаріусів на користь приватних структур за користування належної державі Єдиною базою даних звітів про оцінку, повернення оцінювачам та нотаріусам прямого доступу до Єдиної бази даних звітів про оцінку, приведення сфери роботи національної системи оцінки майна у відповідність до європейських стандартів та вимог демократичного співтовариства.

- **(реєстр.№2047-1)** є ліквідація корупційних схем у сфері оцінки об'єктів нерухомості шляхом діджиталізації розрахунку податкової вартості нерухомості фізичних осіб, що призведе до спрощення та здешевлення процесу продажу фізичними особами свого нерухомого майна.

Законопроектом **(реєстр.№2047)** пропонується внести зміни до статті 172 ПКУ та ліквідувати вимоги щодо існування посередницької приватної структури у вигляді авторизованих електронних майданчиків при реєстрації звітів з оцінки майна при його купівлі-продажу в Єдиній базі даних звітів про оцінку.

Крім того, пропонується актуалізувати та привести у відповідність до міжнародних стандартів оцінки понятійний апарат в правовому регулювання сфери оцінки для цілей оподаткування.

Законопроектом **(реєстр.№2047-1)** пропонується впровадити автоматичне визначення (розрахунок) податкової вартості об'єкта, що здійснюватиметься авторизованими електронними майданчиками з подальшою передачею розрахунку про податкову вартість для його перевірки до єдиної бази даних податкової вартості, шляхом внесення відповідних зміни до Податкового кодексу України, Земельного кодексу України, Закону України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування», Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», Закону України «Про оцінку земель».

За висновком Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України (додається) законопроект **(реєстр.№2047)** за результатами розгляду у першому читанні законопроект **може бути прийнятий за основу** з подальшим урахуванням висловлених зауважень та пропозицій, законопроект **(реєстр.№2047-1)** **не підтримується**.

На засіданні Комітету **16 жовтня 2019 року** було підтримано пропозицію народних депутатів – членів Комітету надати доручення першому заступнику Голови Комітету народному депутату України Железняку Я.І. очолити робочу групу та напрацювати до 18 жовтня 2019 року на базі двох поданих законопроектів реєстр.№№2047 та 2047-1 текст доопрацьованого у Комітеті законопроекту про внесення змін до Податкового кодексу України щодо спрощення процедури оцінки об'єктів нерухомості, з урахуванням вимог частини другої статті 110 Регламенту Верховної Ради України.

За результатами роботи робочої групи було напрацьовано та представлено на засіданні Комітету **18 жовтня 2019 року** текст підготовленого у Комітеті доопрацьованого законопроекту про внесення змін до Податкового кодексу України щодо спрощення процедури оцінки об'єктів нерухомості з урахуванням вимог частини другої статті 110 Регламенту Верховної Ради України, яким, зокрема, пропонується, з 1 квітня 2020 року запровадити нову значно спрощену модель оцінки об'єктів нерухомості, що дозволить проводити автоматичну оцінку в максимально короткі строки. Завдяки цій системі будь-яка особа зможе отримати довідку про автоматичну оцінку об'єкта нерухомого майна і на її підставі укласти угоду щодо об'єкта нерухомості. У разі незгоди з вартістю об'єкта нерухомого майна, визначеною модулем автоматично, особа має право звернутись до суб'єкта оціночної діяльності, оцінювача і провести оцінку в загальному порядку з реєстрацією звіту в Єдиній базі (як це є на сьогодні). Крім того в доопрацьованій редакції законопроекту пропонується на перехідний період до 1 січня 2020 року скасувати необхідність підписання протоколу обміну інформацією між авторизованими електронними майданчиками, що дозволить скасувати монополію чотирьох існуючих авторизованих майданчиків, авторизувати нові незалежні майданчики і тим самим знизити ціни посередників. З 1 січня 2020 року приватні електронні майданчики будуть вилучені з процедури реєстрації та перевірки реєстрації інформації звітів про оцінку об'єктів нерухомості, відключені від Єдиної бази даних звітів про оцінку, а оцінювачі та нотаріуси отримають прямий безпосередній доступ до Єдиної бази даних звітів про оцінку.

Під час його обговорення на засіданні Комітету народними депутатами України було додатково надано пропозиції та запропоновано долучити до наданого законопроекту зміни щодо скасування корупційної монополії на усіх електронних майданчиках, що функціонують в Україні (ПРОЗОРО, АРМА СЕТАМ).

УХВАЛИЛИ:

За наслідками обговорення, надійшло дві пропозиції для голосування:

1. Рекомендувати Верховній Раді України взяти за основу проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо спрощення процедури оцінки об'єктів нерухомості, підготовлений відповідно до ст.110 Регламенту Верховної Ради України народними депутатами України – членами Комітету, як доопрацьований.

Голосування:
«за» - 7; «проти» - 6, «утримався» - 6, (не голосували 4).

Рішення не прийнято.

2. Доручити народному депутату Ковальову О.І. доопрацювати протягом двох тижнів наданий текст з урахуванням висловлених під час обговорення пропозицій народних депутатів України.

Голосування:
«за» - 16; «проти» - 3, «утримався» - 3.

Прийнято.

Голова Комітету

Гетманцев Д.О.

Секретар Комітету

Палиця І.П.